

Hovedpunkter i søknad om bygdevekstavgift fra kommunene i Vestre Varanger

Notat fra kommunedirektørene i samarbeid med NIVI Analyse

28. september 2022

Innhold

1. Innledning	3
2. Utlysingen fra KDD	3
3. Krav til søknaden	3
4. Kommunene i Vestre Varanger som søkere	4
5. Behov for bred samfunnsmessig tilnærming	6
6. Strategier i en nasjonal bygdevekstpilot	7
7. Mål og satsingsområder i piloten	8
8. Prosjektplan for fase 1	8
9. Samarbeidspartnere	9
10. Organisering i pilotperioden	10
11. Budsjett for fase 1	10
12. Gevinstrealisering og nytte av pilotstatus	11

1. Innledning

Kommunene i Vestre Varanger har varslet Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) at de ønsker å søke om nasjonal pilotstatus for utprøving av bygdevekstavnale som et nytt distriktpolitisk virkemiddel. Formålet med avtalene er å bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale deler av Distrikts-Norge.

Det ble avholdt felles formannskapsmøte 19. september i Berlevåg hvor utfordringer og mål for bygdevekstavtalen ble drøftet. I dette notatet redegjøres det for aktuelle mål og satsingsområder i søknaden som skal sendes inn til KDD med frist 30. september. Kommunedirektørene vektlegger at søknaden vil ha form av en rammesøknad med forslag til hva det skal jobbes videre med, dels i fase 1 fram til avtalen skal inngås med staten etter kommunevalget i 2023, dels framover i avtaleperioden fra 2024 (fase 2).

Departementet har bedt om en prosjektplan for fase 1, som det er redegjort for i dette dokumentet. Det er også laget forslag til budsjett for statlig tilskudd til det forberedende arbeidet med avtalen, som beløper seg til 2 mill.kr.

2. Utlysningen fra KDD

Den 23. juni 2022 utlyste KDD en prøveordning med bygdevekstavtaler, der det skal velges ut inntil fem pilotområder i de minst sentrale delene av landet. Kommuner i Finnmark vil bli prioritert og det skal velges ut piloter også fra ett annet fylke. Utprøvingen er forankret i Hurdalsplattformen og det er foreløpig bevilget 10 mill. kr årlig gjennom en treårsperiode til forberedelser og utvikling av avtalene. I fase 1 kan det søkes om inntil 2 mill. kr pr pilot for å dekke utgifter til lokale prosesser, utredningsarbeid eller prosjektledelse.

I fase 2 dvs. fra høsten 2023, skal det gjennomføres forhandlinger og inngås en utviklingsavtale med KDD (bygdevekstavnale), hvor mål, satsingsområder og den videre organisering og finansiering av utviklingstiltak skal klarlegges. Departementet har foreløpig ikke sagt noe konkret om lengden på avtaleperioden i fase 2. Nødvendig tid til etablering av pilotene inkl. utprøving av nye tiltak og virkemidler tilsier at avtaleperioden bør være minst 4 år.

I utlysingen fra KDD er det også begrenset informasjon om hvilken type statlige virkemidler og rammebetingelser som kan gjøres til gjenstand for forhandlinger i fase 2. Hvis bygdevekstavtalene skal løse grunnleggende og tverrsektorielle utfordringer, vil det være viktig at alle tilgjengelige virkemidler og politisk styrte rammebetingelser blir sett i sammenheng.

Byvekstavtalene rundt de store byene har medført omfattende statlig og fylkeskommunal medvirkning til finansiering av miljø- og samferdselstiltak. Hvis en liknende ordning skal påvirke bosetting og næringsutvikling i typiske distriktskommuner, må det også der satses systematisk og samordnet fra berørte kommuner, fylkeskommunen og staten.

Kommunedirektørene vektlegger at inngåelse av en bygdevekstavnale direkte med staten kan gi tilgang til virkemidler og økt lokal påvirkningskraft i det videre arbeid med å sikre bosetting og aktiv utnyttelse av næringsgrunnlaget i kommunene.

3. Krav til søknaden

Departementet opplyser at det er opp til kommunene å definere hva de ønsker å samarbeide med staten om. Departementet oppfordrer til samarbeid mellom kommuner og det forutsettes at kommunene sørger for kopling til aktuelle regionale og kommunale planprosesser. Milepælsplan for fase 1 skal være en del av søknaden. Den er beskrevet nedenfor.

Det stilles også krav til at kommunene oppdaterer kommuneplanens samfunnsdel som del av fase 1. Berlevåg, Båtsfjord og Nesseby har oppdaterte samfunnsplaner vedtatt av kommunestyrene i 2020 og 2021¹. Tana har en samfunnsplan vedtatt i 2012. Etableringen av et regionalt plankontor og det videre samarbeid om strategier for samfunnsutvikling vil påvirke det videre arbeid med kommunenes samfunnsplaner. I 2024 skal nye kommunestyrer revidere kommunenes planstrategi. Det er da naturlig å ta hensyn til avtalen med staten i vurderinger av behovet for oppdatering av samfunnsplanen inkl. andre relevante planer.

Kommunedirektørene mener på denne bakgrunn det neppe er behov fullstendige oppdateringer av kommunenes samfunnsplaner som del av fase 1, med krav til planprogram, offentlige høringer etc. Tana kommune vil kunne oppdatere sin samfunnsplan på politisk relevante punkter ift. bygdevekstavtalen, før avtalen med staten skal inngås.

Frist for søknad om deltakelse i den nasjonale pilotordningen er 30. september 2022. Søkere må bruke eget søknadsskjema for bygdevekstavtaler som er tilgjengelig på regionalforvaltning.no. For kommuner som samarbeider stiller departementet krav til at én av kommunene skal være søkerkommune. I Vestre Varanger har Berlevåg kommune sagt seg villig til være formell søkerkommune. Departementet stiller også krav til at søknaden er forankret i kommunestyrevedtak og tilhørende saksutredning. Følgende må vedlegges søknaden:

- Kopi av kommunestyresak. Denne kan ettersendes med frist innen utgangen av oktober, etter siste avklaringer med KDD. Det er kun Berlevåg som ikke har planlagt kommunestyremøte innenfor fristen.
- Dokumentasjon på regionale utfordringer knyttet til befolkning, næringsutvikling, regional ubalanse etc. Kommunedirektørene regner med det er tilstrekkelig å vise til beskrivelser i gjeldende samfunnsplaner og foreliggende utredning gjennom prosjektet Varanger=Utvikling².

4. Kommunene i Vestre Varanger som søkere

Alle fire kommuner i Vestre Varanger oppfyller departementets krav til aktuelle søkere:

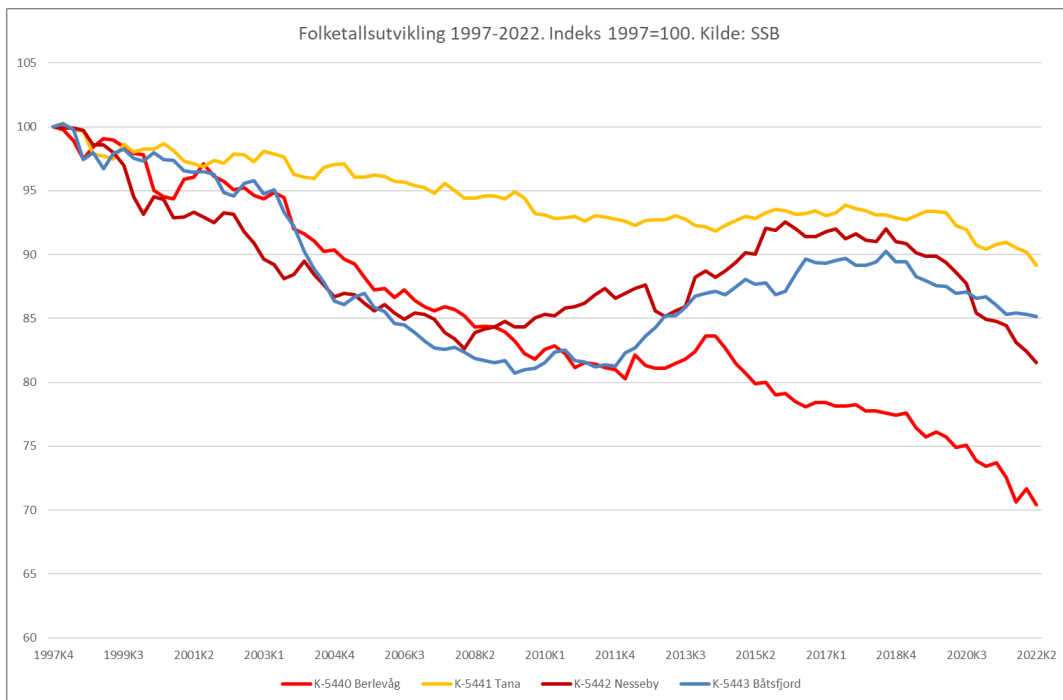
- Alle er i sentralitetsklasse 6. Kommunene har betydelige utfordringer knyttet til befolkningsutvikling, bosetting, næringsutvikling og tilgjengelig kompetanse for å utnytte lokale fortrinn og ivareta egen utvikling.
- Kommunene i Vestre Varanger tilhører Finnmarks mest sårbare kommuner mht. bosetting, reiseavstander, klima og befolkningsutvikling, jf. tall for folketallsutvikling i figurene nedenfor.
- Kommunene samarbeider tett og har de siste 2-3 årene etablert et nyskapende interkommunalt samarbeid, som har som formål å sikre gode og likeverdige kommunale tjenester til innbyggerne i alle de fire kommunene. Kommunesamarbeidet i Vestre Varanger (4K-samarbeidet) skal bidra til forsvarlige tjenester og en langsiktig bærekraftig kommuneforvaltning. Det er ønskelig å videreføre kommunene som generalistkommuner med samme ansvar og oppgaver som andre kommuner (ikke B- og C kommuner). Samarbeidet er basert på prinsipper om felles kompetanseoppbygging på sårbare tjenesteområder, desentraliserte løsninger med tilstedeværelse i alle kommunene og balansert arbeidsdeling, nedfelt i grunnavtale mellom kommunene.
- Kommunestyrene har nylig vedtatt en felles IKT-tjeneste, et felles økonomikontor, en felles barneverntjeneste og et felles forvaltningskontor for helsetjenester. Samarbeid innenfor

¹ Berlevåg kommunestyre vedtok samfunnsplan 17.12.2020, Båtsfjord kommunestyre 16.12.2020, Nesseby kommunestyre 14.12.2021.

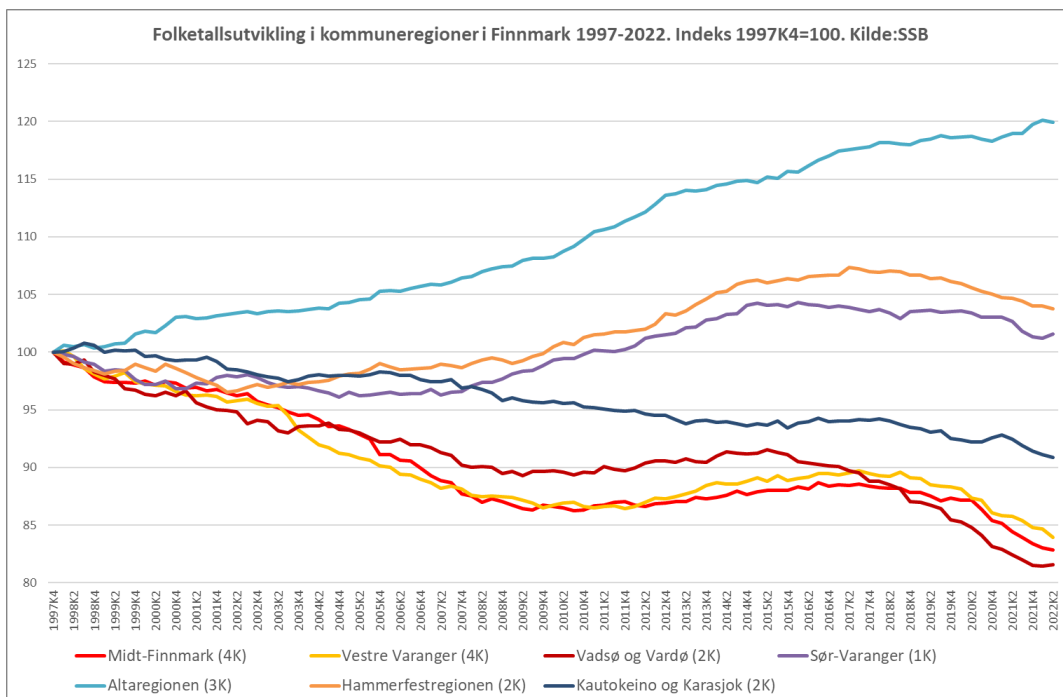
² Menon-rapport nr.135/2021 Varanger=Utvikling. En mulighetsstudie av samfunns- og næringsutvikling i Nord-Varanger.

NAV er ferdig utredet og det pågår prosesser for å formalisere et regionalt plankontor. Samarbeid er også aktuelt på andre områder som f.eks. PP-tjeneste og forebyggende brannvern.

- Den sikkerhetspolitiske situasjonen overfor Russland er spesiell og aktualiserer behovet for økt statlig medvirkning for å sikre lokal bosetting, aktiv næringsutvikling og bærekraftige generalistkommuner med utviklingskraft i denne delen av landet.
- To av fire kommuner i Vestre Varanger-samarbeidet er en del av forvaltningsområdet for samisk språk. Kommunene ser behov for å strukturere språkinnsatsen i forvaltningen på alle kommunale tjenesteområder. Interkommunalt samarbeid er en viktig forutsetning for å lykkes med dette i den praktiske hverdag ute i kommunene.

Figur 1 Folketallsutvikling i kommunene i Vestre Varanger de siste 20 årene. Indeks 1997=100.

Figur 2 Folketallsutvikling i kommuneregioner i Finnmark 1997-2022. Indeks 1997=100.

5. Behov for bred samfunnsmessig tilnærming

På felles formannskapsmøte 19. september 2022 ble det pekt på en rekke utfordringer som det kan være relevant å jobbe videre med som del av en bygdevekstavgift med staten:

- Demografiutviklingen med fraflytting og aldring som påvirker hele regionen
- Krevende klima med lange vintre, stengte vinterveier, dyr og sårbar transport
- Mangel på kompetent arbeidskraft og ensidig arbeidsmarked
- Muligheter for å utvikle nye næringer i alle kommunene
- Beholde og rekruttere fagkompetanse
- Mangel på videregående utdanning og utdanningsmuligheter for voksne
- Mangel på fritidstilbud og kulturelle møteplasser, særlig for ungdom
- Tilgang på boliger med bra kvalitet
- Attraktive kommuner med god kvalitet på tjenester og effektiv ressursbruk
- Behov for strategisk planarbeid
- Behov for tjenesteutvikling tilpasset den samiske befolkningen
- Utnyttelse av ny teknologi og muligheter for digitalisering

Dette illustrerer at det vil være behov for en bred og langsiktig tilnærming for å påvirke bosettingen og sysselsettingen i kommunene. I pilotperioden må det jobbes med flere aktuelle satsingsområder og det må utvikles nye politiske og faglige strategier for å endre på tunge samfunnstrender. Det må være rom for å prøve ut nye og offensive tiltak og det må jobbes mer systematisk og planmessig enn hva som ofte har vært tilfelle i løpende utviklingsprosjekter.

Kommunedirektørene mener samarbeid om kommunal tjenesteutvikling og myndighetsutøvelse bør være et eget satsingsområde i piloten. Kommunene har til sammen over 800 ansatte og kommunenes tjenesteproduksjon utgjør omkring en fjerdedel av det totale arbeidsmarkedet. Vellykket rekruttering og omstilling til ny organisering på vedtatte samarbeidsområder vil være avgjørende for å komme videre i samarbeidet. Det er behov for økt oppmerksomhet om sammenhengende tjenestekjeder og statens tilstedeværelse i kommunene. Bygdevekstavgiften gir samtidig mulighet til å forsterke samarbeidet om planlegging og tilretteleggende samfunnsutvikling, med utvidet samarbeid mot den nye fylkeskommunen og de statlige utviklingsaktørene.

Kommunedirektørene mener det knytter seg særlig interesse til en nærmere dialog med nasjonale myndigheter om samfunnsmessige konsekvenser av den nye sikkerhetspolitiske situasjonen, som særlig berører kommunene i Øst-Finnmark. I en avtale med staten kan det være aktuelt å konkretisere både særskilte profilsatsinger i den enkelte kommune for å utnytte lokale fortrinn, felles utviklingstiltak innenfor 4K-samarbeidet og et bredere samarbeid mot nabokommuner i Øst-Finnmark.

Bygdevekstavgiften vil være en naturlig arena for å drøfte utprøving av nye bosettingspolitiske tiltak. Disse bør være basert på faglige analyser av hvilke tiltak som kan bidra til økt innflytting og samtidig forhindre utstøting og tap av innbyggere og kompetanse. Kommunedirektørene vil advare mot å innføre nye tiltak som medfører lokal forskjellsbehandling av innbyggernes tilgang til kommunale tjenester. Det bør unngås at nye tiltak gir uheldige bindinger på kommunestyrenes ansvar for prioriteringer i den lokale tjenesteproduksjonen.

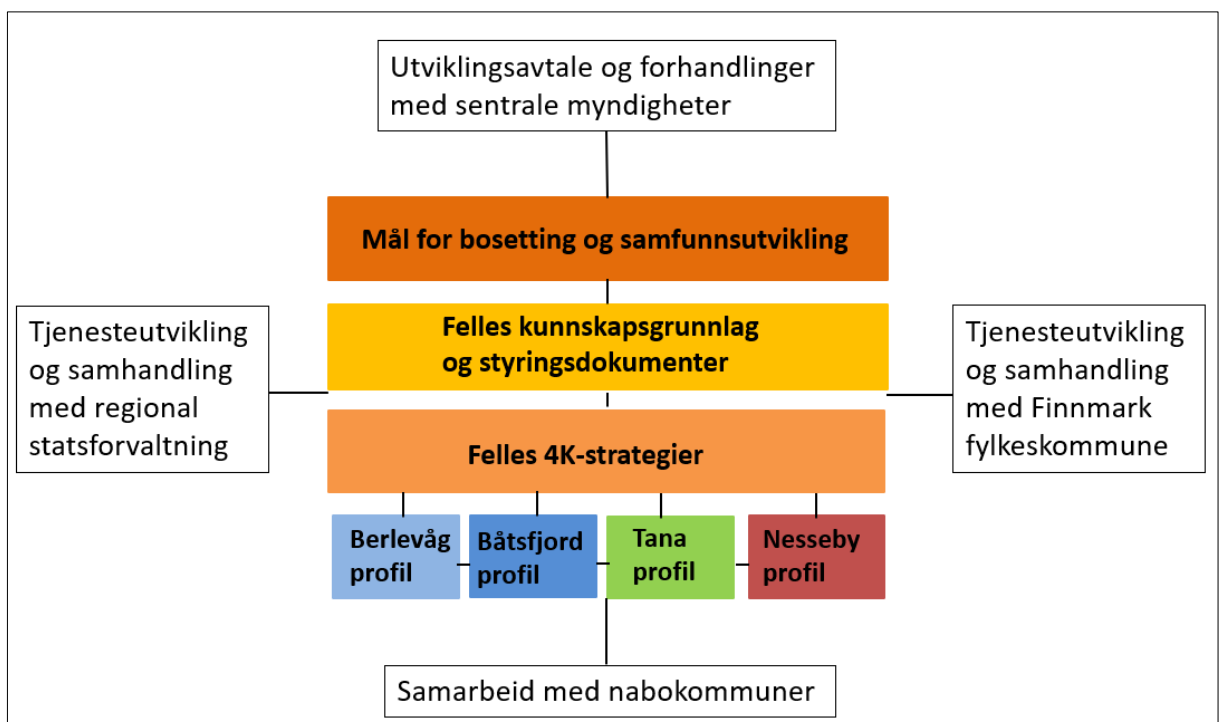
6. Strategier i en nasjonal bygdevekstpilot

Et forslag til tilnærming framgår av figuren nedenfor. Kommunedirektørene ser for seg en målstyrt pilot med konkrete mål for bosetting, sysselsetting, infrastruktur og offentlig tjenestestandard. Det vil være behov for å utvikle nye strategier og tiltak, dels i fellesskap mellom kommunene (delstrategier i 4K) og dels med utgangspunkt i ulike behov og muligheter i den enkelte kommune (kommunevise profilsatsinger).

Kommunedirektørene ser for seg at kommunene samarbeider med Statsforvalteren og fylkeskommunen om å utvikle et felles kunnskapsgrunnlag for kontinuerlig oppdatering i hele pilotperioden. Følgende hovedelementer kan inngå i kunnskapsgrunnlaget:

- Faste indikatorer for samfunnsutvikling med relevant statistikk som er egnet til å følge utviklingen i bosetting, befolkningsutvikling, verdiskapning, sysselsetting, mobilitet etc.
- Oppdaterte kommunebilder fra Statsforvalteren hvor status og utfordringer vurderes på 14 forskjellige tjenesteområder
- Samordning av annen planfaglig relevant statistikk og nøkkelinformasjon om status og utfordringer i kommunene
- Egne kartlegginger og analyser som grunnlag for utvikling av delstrategier og tiltak i pilotperioden

Kommunedirektørene ser for seg at kommunene går sammen om å lage et felles strategidokument som beskriver mål, prioriterte satsingsområder og delstrategier. Dokumentet kan ta form av en regional utviklingsplan for kommunene i Vestre Varanger (RUP Vestre Varanger). I tillegg til dette hoveddokumentet vil det være behov for en årlig handlingsplan og et forhandlingsdokument som beskriver hva kommunene ønsker å ta opp med staten (HP Vestre Varanger). I pilotperioden vil det også bli aktuelt å utvikle rutiner for samhandling og evt. inngå samarbeidsavtaler med fylkeskommunen, etater i den regionale statsforvaltning og nabokommuner i Øst-Finnmark, evt. også kommunene i Midt-Finnmark.

Figur 1 Forslag til tilnærming til bygdevekstpilot i Vestre Varanger

7. Mål og satsingsområder i piloten

Kommunedirektørene foreslår følgende mål for bygdevekstavtalen, som utgangspunkt for videre bearbeiding og konkretisering i fase 1:

1. Stabilisere befolkningsutvikling og bosetting på minst dagens nivå i alle fire kommunene
2. Prøve ut nye bosettingspolitiske tiltak som fremmer attraktivitet og bolyst i kommunene
3. Bedre tilrettelegging og utnyttelse av lokale fortrinn for næringsutvikling
4. Mindre sårbar infrastruktur og bedre transportmuligheter
5. Forsterket samarbeid om rekruttering, kompetanseutvikling og desentraliserte utdanningstilbud
6. Forsterket satsing på kulturtilbud, bolig- og tettstedsutvikling
7. Bærekraftige generalistkommuner med god rettssikkerhet og likeverdige velferdstjenester
8. Bedre arbeidsdeling og samordning mot nabokommuner, den nye fylkeskommunen og regional statsforvaltning

Målene peker i retning av fem hovedsatsingsområder i piloten, hvor det er aktuelt å utvikle delstrategier og konkrete tiltak:

1. Bosetting, kultur og bolig
2. Næringsutvikling
3. Fysisk og digital infrastruktur
4. Utdanning, rekruttering og kompetanseutvikling
5. Samordnet planlegging og tjenesteutvikling

Det vil være behov for faseinndeling og nærmere prioriteringer av hva det skal jobbes med i fase 1 og senere i fase 2 dvs. i årene etter at avtalen med staten er inngått. Aktuelle milepæler i fase 1 framgår av utkastet til prosjektplan nedenfor.

8. Prosjektplan for fase 1

Fase 1 dekker perioden fra kommunene får svar på søknaden, som er forventet i oktober/november, til forslaget til avtale skal foreligge innen 1.oktober 2023. En foreløpig prosjektplan for fase 1 framgår av oversikten nedenfor. Det er lagt inn to samlinger av kommunestyrene, ett i oppstarten og ett etter kommunevalget i 2023.

Kommunedirektørene mener følgende milepæler blir viktig i fase 1:

- Vedtatte samarbeidsordninger må sikres nødvendig kompetanse og komme over i ordinær drift så snart som mulig
- Organiseringen av regionalt plankontor bør avklares og etableres så tidlig som praktisk mulig i 2023
- Tana bør gå gjennom samfunnsplanen fra 2012 og fatte politisk vedtak om prioriteringer i egen kommune med relevans for bygdevekstavtalen med staten
- Det bør etableres et sekretariat for faglig oppfølging av bygdevekstavtalen, som i praksis vil bli kommunenes sekretariat for oppfølging av 4K-samarbeidet
- Kommunene bør samarbeide med statsforvalteren og fylkeskommunen om et felles kunnskapsgrunnlag
- Det må iverksettes politiske prosesser for å prioritere satsingsområder og tiltak som det kan være aktuelt å ta opp med staten i den første avtalerunden. Bruk av politiske arbeidsgrupper med ansvar for delstrategier bør avklares så tidlig som mulig.

- Prosessene bør lede fram til en regional utviklingsplan (RUP) og en handlingsplan (HP) for Vestre Varanger, som grunnlag for utkast til avtale med staten. Utkast bør foreligge før sommerferien i 2023.
- Utkast til bygdevekstavtale bør foreligge i rimelig tid før kommunevalget i 2023

En foreløpig prosjektplan for fase 1 framgår av oversikten nedenfor.

Oppstartsmøte i november/desember 2022 (styrings- og prosjektgruppe)

- Utkast til prosjektplan for fase 1
- Plan kunnskapsgrunnlag
- Møteplan for 2023
- Finansieringsplan for 2023
- Sekretariatsløsning, tilsetting av prosjektleder

Felles FSK evt. KS-møte i januar/februar 2023

- Prosjektplan for fase 1 vedtas
- Mandat for politiske arbeidsgrupper

Arbeid med profilsatsinger og delstrategier 1.halvår 2023

- Fremleggelse av forslag til profilsatsinger og delstrategier
- Sammenstilling i felles regional utviklingsplan og handlingsplan

Sammenstilling og utkast til avtale i juni 2023 (felles FSK)

- Drøfting av regional utviklingsplan
- Forankring mot kommunenes samfunnsplaner og kommunebilder
- Utkast til avtale og prioriterte forhandlingstemaer med staten
- Plan for dialog mot staten med frist 1.10 inkl. forankring i nye kommunestyre
- Behov for revisjon av foreliggende grunnavtale vurderes

Kommunestyrebehandling og samling av kommunestyrene etter kommunevalget

- Informasjon og dialog om Vestre Varangersamarbeidet og piloten
- Endelig utkast til avtale vedtas med frist 15.november 2023
- Plan for gjennomføringsfase fra 2024 (fase 2)

9. Samarbeidspartnere

Foruten KDD, som blir kommunenes avtalepart, er det pekt på tre andre eksterne samarbeidspartnere i figur 1 ovenfor.

Fylkeskommunens rolle vil i den innledende fasen være knyttet til samarbeid om kunnskapsgrunnlag, dialog om prioriterte delstrategier og tiltak, samt bistand til finansiering av utviklingstiltak inkl. etablering av regionalt plankontor. Utover i pilotperioden vil samordningsbehovet mot fylkeskommunen avhenge av fylkeskommunens løpende prioriteringer på egne ansvarsområder, som videregående skoler, veier og kollektivtrafikk. Det nye fylkestingets planstrategi og evt. initiativ til utarbeidelse av egne regionale planer kan påvirke samordningsbehovet innenfor flere av de prioriterte satsingsområdene.

Kommunene vil fortsatt ha behov for aktiv oppfølging fra statsforvalteren i pilotperioden. Statsforvalteren har finansiert og vært løpende involvert i kommunenes utvikling av det interkommunale samarbeidet. Statsforvalteren har bidratt med juridisk og annen forvaltningsfaglig bistand og vært viktig når det gjelder erfaringsoverføring fra andre

kommuner. I pilotperioden vil statsforvalteren bidra til kunnskapsgrunnlaget og være et viktig bindeledd mot den øvrige statsforvaltning på regionalt og nasjonalt nivå.

Kommunene vil også ha behov for direkte dialog mot andre statsetater i oppfølgingen av vedtatte samarbeidsordninger. Det gjelder bl.a. Bufetat Nord med ansvar for 2.linjen i barnevernet.

Når det gjelder samarbeid mot nabokommuner, kan pilotstatus for Vestre Varanger medføre behov klargjøring av roller og deltakelse fra andre kommuner i Øst-Finnmark. Det kan tenkes at noen av delstrategiene og noen av tiltakene som skal prøves ut bør være felles for hele Varangerhalvøya eller hele Øst-Finnmark.

Utvidet samarbeid kan også bli aktuelt vestover, særlig hvis kommunene i Midt-Finnmark også får pilotstatus. Det kan for eksempel dreie seg om kunnskapsgrunnlag, felles fagnettverk og erfaringsoverføring. Det kan også tenkes felles delstrategier på noen områder som f.eks. innenfor næringsutvikling, digitalisering og kompetanseutvikling. Hvis det blir aktuelt å prøve ut nye bosettingspolitiske tiltak, kan det samarbeides om analysegrunnlag og utforming av kontrollerte forsøk med ulike tiltaksstrategier. Det vil være særlig relevant ifht. Midt-Finnmark fordi kommunestrukturen og utfordringsbildet likner på situasjonen i Vestre Varanger (ufrivillige små kommuner uten nærhet til et større regionalt senter).

10. Organisering i pilotperioden

Kommunedirektørene anbefaler at dagens organisering for 4K-samarbeidet videreføres i fase 1. Det innebærer at politisk forankring sikres gjennom felles formannskap og evt. felles kommunestyremøter. Bruk av politiske arbeidsgrupper vil ytterligere bidra til politisk forankring i det forberedende arbeidet.

Kommunedirektørene anbefaler at dagens styringsgruppe videreføres med representasjon fra kommunedirektørene og fast representant fra statsforvalteren. I saker som dreier seg om bygdevekst anbefales det at styringsgruppen utvides med én representant fra fylkeskommunen.

Kommunedirektørene anbefaler at det etableres et fast sekretariat med ansvar for felles strategidokumenter og løpende møter i 4K-samarbeidet. Forslag til dimensjonering og finansiering framgår av budsjettforslag nedenfor.

Når avtalen med staten og prosjektplan for fase 2 foreligger, kan det være aktuelt å vurdere en bredere politisk representasjon til styringsgruppen. 4K-samarbeidet vil da være over i en ny fase som kan tilsi endringer i både den politiske og administrative styringen av felles planer og tjenester.

11. Budsjett for fase 1

I utlysningen fra KDD er det opplyst at kommunene kan søke om støtte på inntil 2 mill. kr til følgende formål:

- Understøtte ulike deler av prosessen før inngåelse av evt. bygdevekstavtale
- Oppdatere kommuneplanens samfunnsdel dersom det ikke foreligger på søknadstidspunkt hos de deltakende kommuner
- Utforme utkast til avtale med forslag til aktiviteter, kostnader, aktører og ansvarsfordeling, mål og kriterier for måloppnåelse

Kommunedirektørene anbefaler at kommunene søker om 2 mill. kr det forberedende arbeidet i fase 1 for å dekke følgende kostnader:

- Etablering av sekretariat dimensjonert med 1,5 årsverk. Prosjektleder bør være i tilnærmet 100 prosent stilling. I tillegg kommer en felles utredningsressurs tilsvarende 50 prosent

stilling øremerket til interne utredninger og prosesser, inkl. støtte til politiske arbeidsgrupper.

- En ramme på kr 450.000 til ekstern rådgivning og utredninger. I et forberedende arbeidet vil det være behov for bistand fra eksterne fagmiljøer inkl. gjennomføring av mindre utredninger og kartlegginger, bistand til strategiutforming, vurdering av tiltaksstrategier etc.
- Prosesskostnader på i underkant av kr 200.000 til gjennomføring av nødvendige møter og reiseaktivitet.

Funksjon	Stillingsprosent	Sats	Subtotal
Fagressurs sekretariat	150 %	750000	1361250*
Ekstern rådgivning og utredninger			450000
Prosesskostnader strategi og avtale			188750
Total søknadssum KDD			2000000
*Inkl. 21 prosent sosiale kostnader og pensjon			

Tabell 1 Hovedposter i søknad om statlig tilskudd til prosess og forberedelser

12. Gevinstrealisering og nytte av pilotstatus

Departementet forventer en vurdering av kommunenes gjennomføringsevne og hvor raskt det kan oppnås positive resultater i planperioden.

I Vestre Varanger har alle kommunestyrene vedtatt grunnavtale om felles tjenesteutvikling. Fire interkommunale ordninger er nylig vedtatt. Regionalt plankontor er under utvikling og felles NAV-tjenester er ferdig utredet.

Kommunene har nye og oppdaterte samfunnsplaner med unntak for Tana, som vil gå gjennom og oppdatere planen fra 2012 på relevante punkter. Formannskapene og kommunestyrene prioriterer 4K-samarbeidet høyt og det er grunn til å forvente en betydelig innsats for å konkretisere relevante satsingsområder og tiltak som del av bygdevekstavtalen. Det gjelder både profilsatsinger for å utnytte lokale fortrinn i den enkelte kommune og felles delstrategier som del av 4K-samarbeidet.

En målrettet nasjonal pilot vil gi større synlighet og oppmerksomhet om kommunenes utvikling som samfunn og som viktige organisasjoner med stor betydning for den lokale sysselsetting og bosetting. Med bedre tilgang til utviklingskompetanse og mulighet for å prøve ut nye og mer offensive virkemidler, er det grunn til å forvente positive resultater på flere områder.

Hvor hurtig og hvor betydningsfulle resultater det er realistisk å forvente vil i stor grad avhenge av hvilken status og økonomiske tyngde bygdevekstavtalene får som virkemidler for distriktsutvikling. I Vestre Varanger ligger det godt til rette for økt verdiskapning og bosetting i alle kommunene, forutsatt at det investeres og legges til rette for det i en samordnet tverrsektoriell mobilisering. Den nye sikkerhetspolitiske situasjonen gir samtidig mulighet for å prøve ut en ny distriktpolitikk, som bygger på desentralisering og økt vektlegging av kommunene som lokale tjenesteprodusenter og samfunnsutviklere.

Ut fra tidligere erfaringer vil tilgang til utviklingskompetanse og kapasitet til å drive fram prosessene, være avgjørende for å lykkes. En viss størrelse på sekretariatet og tilgjengelige faglig kapasitet til å bistå styringsgruppen og de politiske utvalgene i deres arbeid, må betraktes som en kritisk faktor i det forberedende arbeidet.